

CONVORBIRI LITERARE.

Apare la 1 și 15 a fiecărei luni,

Abonamentul pe unu anu in România liberă unu galbenu; in Austria 4 fl. — Abonamentele se facu in Iassi la Tipografia Societății Junimea; in Bucuresci la librăria Soccec & Comp.

S U M A R I U.

Poesiile populare române, adunate de D. V. Alexandri.
De D. T. Maiorescu.

Din Carpați. Fragmentu, de D. I. Negruzzi.

POESII:

La unu luceafăr. Celu ce se nasce, de D. S. G. Vărgolici.

Vrăjitul, de D. M. Popiliu.

Viața, de D. B. C.

Notițe literare.

Correspondențe.

Anunciuri.

POESIILE POPULARE ROMĂNE

adunate de

D. V. ALECSANDRI.

Poesii populare ale Românilor, adunate și întocmite de Vasilie Alecsandri, tipărite cu șpesele asilului Elena Doamna. 1 vol. in 8-o, VIII și 416 pag. Bucuresci. Tipografia lucrătorilor asociați, 1867. Prețul 1², galbenu.

Jurnalistica română nu și-a indeplinit încă datoria ei către colecțiunea de poesii populare publicată de D. V. Alecsandri. Mai toate foile noastre periodice insemnează in rubrica intereselor, de cari promitu a se ocupa, și cuvântul de *literatură*, ânsă mai toate sunt de o neglijență remarcabilă pentru această parte a vieții noastre publice. Noi suntemu cei de'ntei a admite, că pentru multe din

producțiunile literare ale Românilor tăcerea absolută este încă sentința cea mai blândă ce o merită, dar cu atât mai mult când este vorba de o publicațiune ca aceea a D. Alecsandri, tăcerea ne pare o lipsă de conștiință.

„Convorbirile literare“ indată la aparițiunea opului in cestiune, ș'au implinitu datoria de a-lu anunța in câteva rânduri călduroase publicului cetitoru*). Ânsă acelu anunciu alu momentului nu este indestul pentru cerințele criticei literare, și noi profitămu cu plăcere de ocașiunea, ce ne ofere D. Redactoru alu acestei foi, pentru a reveni încă odată la cartea D. Alecsandri. Căci pe lângă rangul necontestabilu ce această colecțiune de poesii ne pare a ocupa inaintea tuturor publicațiunilor din ultimul deceniu alu literaturii noastre, (unu rang, care—ce e dreptu—nu eră pre greu de dobânditu), cartea D. Alecsandri este și va rămâne pentru totu timpul unu tesauru bogatu de adevărată poezie, și totdeodată de limbă sănătoasă, de notițe caracteristice asupra datinelor sociale, asupra istoriei naționale, și cu unu cuvântu: asupra vieții poporului romănu.

*) Veți Conv. Lit. No. 10.

D. Alecsandri imparte poeziile, culese și întocmite de D-sa din gura poporului, în *Balade (Căntece bătrănesci)*, *Doine* și *Hore*. În ele găsim poezia întregului popor: Moldova și Țara Muntenească, Transilvania și Besarabia sunt egalmente reprezentate. Aproape la fiecare poezie, la fiecare aluziune socială din ea, la fiecare cuvânt mai greu, D. Alecsandri a făcut note explicative, care în cea mai mare parte a lor adaugă la meritul cărții și cuprind observațiuni pline de interes. D. e. pentru introducerea poeziilor noastre cu „frunză verde“ aflăm următoarea notă :

Cele mai multe dintre cântecele populare încep cu *frunză verde*. Aceasta provine din iubirea Românului pentru natura înverșită. Primăvara cu cerul ei albastru, cu dulcea sa căldură, cu însuflețirea ce ea aduce lumii amorțite de viforele iernii, naște în inima Românului doruri tainice, porniri entusiaste carele îl fac a uită suferințele trecutului și a visă zile de iubire, de vitejie.

Lui îi place, când vine primăvara cea verșie, a se întinde pe earbă, a se rătăci prin lunci și codri, a cântă și a pocni din frunze, a se scaldă în lumina soarelui și în aerul parfumat al câmpului. Frunza cea nouă îi însuflește cântice pline de o melancolie adâncă, ce exprimă jalea unui trecut de mărire și aspirarea către un viitor măreț.

Frunza verde ce încunună cântecile populare servă tot odată de caracteristică cântecului. Astfel, când subiectul este eroic, când el cuprinde faptele unui viteazu, poetul alege frunzele de arbori sau de flori ce sunt în potrivire cu puterea și cu tinereța, precum frunza de stejar, frunza de brad, frunza de bujor, căci voiniciile baladelor sunt nalți ca bradul, tari ca stejarul și rumeni ca bujorul. — Cântecele de iubire se încep cu frunzele de lacrimioară, de sulcină, de busuioacă, pentru că aceste flori după crederea poporului au o menire farmecătoare. Când e cântecul de durere sau de moarte, el preferă frunzele de mărăcină, de mohor, etc.

În legendele și în baladele, unde figurează copile frumoase, aceste sunt întovărășite de cele mai gingașe flori ale câmpiilor, poetul le încunună cu ghirlande mirositoare de frunze de viole, de trandafiri, de micșunele, etc., și astfel se poate cunoaște subiectul unui cântec chiar de la cel întâiu versu.

Românii dovedesc prin această formă poetică ale improvisărilor lor, o și mai strinsă rudire cu frații lor din Italia, căci în cântecele populare ale Umbrilor, ale Ligurilor, ale Picenilor și ale Piemontezilor, frunza e înlocuită prin floare. De pildă:

Fior di viole
Li vostri ochietti furono le strale
Che fece la ferita che mi dole, etc.

Fior di cerasa
E d'una siepe di mortella e roza
Io la vorrè siepa la vostra casa.

Fior di mela
Vattene a casa che mamma ti chiama,
Mamma ti chiama e lo mio core pena.
etc., etc. (pag. 92—93).

Alte note se referu la viața familiară, la datinile și superstițiunile poporului român. D. e.

Românii au multă dragoste pentru copii. Când unu copil e singuru la casa omului, elu este numitu *uniculul*; când sunt doi, ei sunt chemați *ochii capului*; ear dacă moare vre unul, părinții ȳicu plângendu că *l'a îndrăgitu Dumnezeu*.

(pag. 18—19).

Când inelu-a rugini,
Să scii, dragă, c'oiu muri.

În povestile, în legendele și în baladele românesci se găsescu o mulțime de idei poetice și de imagini răpitoare, precum inelul ce ruginesce, și aurul naframei ce se topesce în ajunul morții unui om. Pe lângă minunile din povești: palaturi de cristalu zidite pe munți de oțel, copaci crescuți până în nouri și purtându în virful lor cuibu de ȳină, erghelii de cai selbatice care esu noaptea din sênul mărilor ca se pască poenele codrilor, paseri măestre ce aducu vești de pe ceea lume, pajure urieșe a căror cuiburi sunt în fun-

dul pământului, zmei ce răpesc fetele de împărați, șerpi mari ce stau culcați pe paturi de pietre scumpe, earba ferului care deschide zevoarele cetăților, earba șerpelui ce invie morții vindecându-le ranele, poduri de argintu cu copaci de aur în care cresc mere de rubinu și cântă păseri de briliantu, etc. etc., găsimu mere de aur carele, aruncate jos, se prefacu în palaturi împărătesci, furci de argintu carele torcu singure, peatra de teacă a sfintei Mercure, peria sfintei Joi, și ștergarul sfintei Vineri, date de tustrele tănărului Făt-frumosu ca să-i fie de ajutoru când l'aru ajunge Zmeii. Peatra de teacă aruncată în calea Zmeilor se schimbă într'o stincă naltă până la ceru, peria într'unu codru desu în care nici vântul nu resbate, ștergarul într'o mare lungă și lată ca fața pământului. Zmeii trebuie se macine stinca, se doboare codrii și se soarbă apele mării pentru ca să ajungă pe Făt-frumosu.

(pag. 22).

A trage în 41 de bobi este un obicei foarte răspândit la Români. Bobii prevestesc viitorul fetelor și a flecăilor, și când, după deosebitele părți în zece grămădi, și în optu, și în cinci, și în trei, rămâne unul pe din-afară, *bobul sositoru*, atunci negreșitu persoana dorită vine, dorul se implinesce.

(pag. 234).

Românii au multe credări în privirea șerpilor, unele întemeiate pe ispită, altele născute din chipuire. Așa găsimu în poveștile și în baladele lor nisece ființe fantastice sub nume de Balauri, carii au trupu de șerpe și graiu omenescu, și carii, când se luptă cu vitejii Feți-frumoși, se lovescu cu ei în buzdugane, ear când alungă vre-o pradă, o alungă *cu o falcă'n ceru și cu una în pământu*. Țânsă ei sunt totdeauna învinși de cătră Feți-frumoși și tăieți în multe bucăți carele *cearcă a se împreună până ce asfințesc soarele*.

Acei Balauri se rudescu cu *Dragonii* popoarelor Apusului. Ca și acestia, ei sunt păzitori de comoare și de fete măndre de împărați, răpite de dênșii.

Românii credu încă că petrele scumpe se for-

mează din spuma gurei șerpilor, și că cuiburile lor sunt adevărate comoare de brilianturi și de rubinuri.

(pag. 12).

Aceste și multe alte note ale D. Alecsandri*) sunt unu adevăratu repertoriu pentru cunoașterea vieții sufletesci a poporului nostru.

Trecându acum la însuși poeziile publicate în volumul ce ne ocupă, amu dori să ne dăm în câteva cuvinte samă de impresiunea binefăcătoare de care ne pătrunde lectura lor.

Ceea ce le distinge mai înainte în modul celu mai favorabilu de celelalte poezii ale literaturii noastre este *naiivitatea* lor, lipsa de ori ce artificiu, de ori ce dispozițiune forțată, simțimentul naturalu ce le-a inspiratu. Sunt doue moduri de a privi lumea care ne încunjură: cu reflecțiunea rece, speculativă sau speculatoare, și cu inima plină de simțiminte. Din celu d'ainte modu esu pentru literatură cărțile de știință, din celu alu de doilea producetele de arte. Ceea ce constituie defectul opurilor de arte celor rele este confundarea acestor sfere, este lipsa de inspirare sentimentală și producerea sub impresiunea reflecțiunii. Cei mai mulți poeți ai noștri cântă fără cauză naturală, simulează inspirați ce nu-i agită, descriu sentimente ce nu-i însuflă, și nu este o

*) Unele am fi preferitu a nu le vedè figurându în această carte. D. e. la pag. 37 „Imaginea Ciurii, fugindu din țară numai că a întâlnitu o soacră, face a crede că autorul necunoscutu alu legendei a avutu multe daune din partea mamei nevastei lui,” sau la pag. 228 „In toate satele Moldovei crișmele sunt ținute de Evrei, carii ca nisece lipitori sugu avuțiile țărănilor indemnându-i la beție.” Asemene note nu se potriveșcu cu gustul și urbanitatea, care au dictatu pe celelalte.

escepțiune junele de 17 ani, care în anul trecut trimisese subscrierilor unu caetu de poesii plinu de „ilusiuni perdute asupra sec-sului femeescu.“ In acești oameni nechemăți și nealeși predomnesce calculul, ii iau pana in mână fără a scî încă, ce să cânte, se decida mai ăntăiu a face „o poesie“ și apoi își resfoescu inima pentru a găsi o materie convenabilă, și astfeliu productul lor face o impresiune tot așa de rece ca și reflecțiunea din care s'a compusu.

Nimic din toate aceste in poesia populară! Și ce ambițiune calculătoare ar putè indemnă pe simplul săteanu a-și intrupă simțirea in formă poetică! Ceca ce abundanța tristeței sau bucuriei i-a scosu din adăncul inimei sale, nu este nici odată alu lui; in toate inimele își află unu resunetu și la toate le devine o proprietate: fapta lui devine fapta lor, elu însuși pere necunoscutu! Cea mai profundă simțire numai ilu silesce astfeliu de a se aruncă afară din sine, și de aceea din poesia lui își vorbesce insași durerea și insași bucuria, dar nu unu individuu ce suferu, unu individuu ce se bucură. ănse tocmai aceasta este timbrul adevăratei poesii, și ne putemu esplică, cum asupra Iliadei atribuite lui Homeru s'a născutu controversa, dacă in adevăru este compusă de unu poetu Homeru, sau este numai unu șiru de balade populare de autori necunoscuți: intr'atât poetul celei mai frumoase epopee s'a consumatu și s'a perdutu fără urmă a individualității sale in lucrarea ce a produs'o.

Pentru a insuffeți această esplicare teoretică cu esemple, vomu cită din cartea D-lui

Alecsandri câteva poesii luate din prima întâmplare, căci toate poartă acelu semnu de profundă inspirațiune.

Drumu la dealu și drumu la vale!
Imi facu veacul tot pe cale,
N'am in lume serbătoare,
Nici n'am partea mea la soare.
Ostenitu mereu de ducă
Noaptea 'n codri mă apucă,
Copacilor sunt nălucă.

(Doiună diu Valahia, pag. 277).

Sub tufe de Clocotelu
Zace-unu tănăru voinicelu.
Cu mândruța lângă elu.
„Scoală, scoală măi barbate,
Nu mai tof zace pe spate,
Că mi-am uritu țilele
Mutându căpătăcele
Când la capu când la picioare,
Când la umbră, când la soare.“
—Oh! dragă muicerea mea.
Nu potu, nu potu chiar d'ășu vrea
Boala mea nici că s'a duce
Pân' ce tu nu mi-i aduce
Mură-albastră și amară,
Sloi de ghiață'n među de vară.
—„Oh! drăguțu barbatul meu
Ajutați-ar Dumnezeu!
Eu toți munții am calcatu,
Mură-albastră n'am aflatu,
Sloiu de ghiață n'am găsitu
Că pământu-i încălțitu.“
—Muerușcă din Brașeu!
Mură-albastră'i ochiul tēu
Care mă ucide rău.
Sloiu de ghiață netopită
E chiar inima-ți recită
Și de mine deslipită!“

(pag. 53).

Dorul.

Vine dorul despre seară;
Despre țori elu vine eară,
Și mi grăesce și mēntreabă,
De ce sunt cu fața slabă?
Eu țicu dorului cu jale
C'am iubitu fără de cale,
Eu țicu dorului plângēndu
C'am iubitu fără de rēndu.
Dorul ride și se duce
Bate-mi-l'ar sînta cruce!
De-ar fi dorul vînțetoru
Și Badea cumpărătoru,

Eu pe dorul vinde-l'ășu
Pe Badea cumpără-l'ășu
Ca să-mi fie de-ajutoru,
Să mă apere de doru.

(pag. 300).

Unde-audu cucul cântându
Și mierlele șuerându
Nu mă știu omu pe pământu!
Eu țicu cucului să tacă,
Elu să sue sus pe cracă
Și tot cântă de mă sacă.
Ear mai jos pe-o rămură
Cântă și o turturea
Tristă ca inima mea.
Cucul țice de pornire,
Turturica de jălire
Ș'alu meu sufletu de peire!

(pag. 274).

Busuioacu.

„Busuioace, Busuioace
N'ai mai cresce nici te-ai coace!
—Dar de ce să nu mă cocu
Că mă portu fetele'n jocu?
—Trandafire n'ai mai fi
Nici in cale-ai in flori!
—Dar de ce să nu mai fiu
Că mă poartă, lelea viu?
—Tu ești viu dar eu sunt mortu,
Și de-abie'n lume mă portu.
—Mergi in horă, saltă'n jocu
S'ai parte de busuioacu.
Vin' la horă ici in șiru
S'ai parte de trandafiru.

(pag. 241).

Isvorându astfelu poesia populară din plinitudinea si-nțimentului, in ea ne aflămu aparați de acele aberațiuni intelectuale, care strică inspirarea multor poeți, chiar a celor cu talentu.

Politica, declamațiunile contra absolutismului, reflecțiunile manierate asupra divinității, immortalității, etc. etc., nu atingu cuprinsul lor sentimental și nu silescu pe cetitoru a recăde din înălțimea impresiunii poetice in mijlocul preocupățiunilor de toate țiile*).

Nu că doară poporul ar fi nesimțitoru la

asemene lucruri; dar elu când face poezie, nu face politică; când inima ții saltă, incetează sarcina reflecțiunii. Și la Romăni se găsescu poesii contra Rusiei și a Austriei, dar nu fiindcă Rusia este „cnuta colosală de la Nordu“ și Austria „despotical absolutismu,“ ci fiindcă Rusia și Austria sunt *străine* pentru dănsul, și fiindcă străinul ții remăne străinu sub ori ce formă politică l'ar subjugă.

Esemple aflămu multe in cantecele din Besarabia și in Doinele din Transilvania.

Frunză verde de maslină
Trecu Nistrul, apă lină
Să vedemu pânea de-i bună
Ca și'n țeara mea străbună.
Fie dulce ca și mierea
Mic 'mi pare că'i ca fiera.

(pag. 405).

Când eram la mama fată,
Purtam rochii de bucată,
Dar de când m'am măritatu
C'unu moscalu din cela satu.
Nici n'am fastă de purtatu,
Nici papuci de încălțatu!
Inima'mi e cu lacată.
Când așu discuiă odată,
Ar cunoasce lumea toată,
Cătu amoru și cătu veninu
Bea inima la străinu.

(pag. 406).

Doina Haiducească.

Murgule, coamă rotată,
Mai scoate-mă'n dealu odată
Să'mi facu ochisorii roată
Să mă uitu la lumea toată.
Veni-ar timpul, să vie
Ca Romănul ear să'nvie
Și de hoți să măntuească
Țeara lui Ardelenescă!
Asta nu-i țeară de căni
Ci e țeară de Romăni,
Nu-i pământu de Ungureni
Ci-i de neași pământeni!

(pag. 311).

Vrăbiuța.

Vrăbiuță de pe dealu,
Sbori degrabă in Ardealu
Și te'ntoarce de imi spune

*) Vezi Critica poeziei romăne, pag. 38 și 112 et sqq.

Ori vești rele ori vești bune.
 Du-te, veți dacă mai sunt
 Frați de-ai mei pe acestu pământu
 Sau dacă i-a omoritu
 Ungureanul celu uritu?
 De-oru fi vii, să mă răpedu
 Intr'o fugă ca să-i vedu.
 De-oru fi morți, să mi-i resbunu
 Cu-o măciucă de alunu
 Ce-i bună de descântatu
 Și morții de resbunatu.

(pag. 317).

Frunză verde de pelinu,
 Tu străină, eu străinu,
 Amândoi ne potrivim.
 Hai in codru să trăim.
 Haide'n codrii Băcului
 Pe marginea Prutului,
 Să ne facemu bordeieșu
 Cu ușorii de cireșu,
 Și cu patu de măcieșu;
 Când-om vrea ca să dormim
 In departe s'andim
 Buciumele păstoresci
 Din câmpii Moldovenesci.

(pag. 408).

Cu toate aceste autorii și publicul „din societate“ s'aru înșală foarte mult, când aru cugetă, că simțimentul naivu alu poporului nu este compatibilu cu ideile cele inalte. Lumea se poate aprofundă tot așa de bine pe calea inimei ca și pe calea reflecțiunii, și pentru aceea, că poporul își exprimă numai simțimintele sale, nu se eschide o profundă meditațiune, și o mare delicateță in esprima-rea ei. Indrăznim chiar a crede, că mulți poeți de salonu aru fi încântați, când aru putè descoperi in fantasia D-lor idei cu o umbră numai de frumusețea celor populare, precum le aflămu d. e. in următoarele poesii :

Bade Trandafir.

„Bade Trandafirul frumosu!
 Vrut-ai să te-arăți duiosu
 Dar te-ai arătat ghimposu
 Și din minte nu m'ai scosu.
 —Vai! leliță din celu satu!
 Ce-ai cerutu și nu ți-am datu?

Cerut-ai faguri de miere,
 Eu ți-am datu buzele mele;
 Cerut ai o viorea,
 Ți-am adusu inima mea.
 —Dacă vrei dragoste-aprinsă
 Adă'mi gura neatinsă,
 Și o inimă fecioară
 Ca apa de la izvoare.

(pag. 369).

Sub răchita rămurată
 Șede-o babă supărată
 Și'mprejuru earba'i uscată!
 Ce-a fostu verde a vestejitu,
 Ce-a fostu dulce-a amăritu,
 Ce-a fostu veselu s'a măhnitu!
 Pe sub lunca inverdită
 Trece-o fată inflorită
 Și de fluturi urmărită.
 Ce-a fostu veștedu inverdesce,
 Ce-i amaru se indulcesce,
 Ce-i măhnitu se'nveselesce.

(pag. 336).

Sus, in virfu de brădulețu,
 S'a opritu unu șoimulețu,
 Elu se uită dreptu in soare
 Tot mișcându din aripioare.
 Jos la trunchiul bradului
 Cresce floarea fragului.
 Ea de soare se ferece
 Și de umbră se lipesce.
 „—Floritică de la munte
 Eu sunt șoimu șoimuțu de frunte
 Eși din umbră, din tulpină,
 Să-ți vedu fața la lumină,
 C'a venitu până la mine
 Mirosu dulce de la tine,
 Cât am pu in gândul meu
 Pe-o aripă să te ieu
 Și să mi te portu prin soare
 Pân te-i face roditoare
 Și de mine iubitoare.
 —Șoimulețu, duiosu la graiu,
 Fiecare cu-alu seu traiu!
 Tu ai aripi sburătoare
 Ca se te inălți la soare,
 Eu la umbră, la recoare
 Am menire 'nfloritoare.
 Tu te leagăni sus, pe vântu,
 Eu mă leagănu pe pământu.
 Dute'n cale-ți, mergi cu bine
 Făr a te gândi la mine,
 Că e lumea 'ncăpătoare
 Pentru-o pasere ș'o floare!

(pag. 13).

Nu mai puțin escelente sunt posesiile populare cât pentru delicatețea expresiunilor, și

energia și justeța comparațiilor; d. e. când
 ȳice *Păunașul Codrilor* (pag. 24)

Nu, eu măndra nu ȳi-oiu dă
 Pân ce capul sus mi-a stă,
 Că eu când o am luat
 In cosițe i-am juratu
 Să n'o lasu de lângă mine
 Si s'o apăru de ori-cine.

sau când spune in *Doncilă* (pag. 113)

Remăi, soro, sânătoasă,
 Ca o viorea frumoasă
 Intr'unu păhărelu pe masă.

sau când compară cu energie plastică (p. 771).

Ear in chiar mijlocul lor
 Nață-se-unu cortu de covoru,
 Unu cortu mare și rotatu
 Poleitu și nărăzatu,
 Cu țeruși d'argintu legatu
 Par că-i cortu de împăratu.
 Dar inuntru cine șede ?
 Dar in elu cine se vede ?
 Ghirai Hanul celu bătrănu
 Cu hamgeru bogatu la senu.
 Mulți tatari stau imprejuru
 Cu ochi mici ca ochi de ciuru.

și in altu locu (pag. 290).

Vointcelul nearmatu
 E ca sciuca pe uscatu,
 Voinicelul fără calu
 E ca pescele pe malu
 Și ca mărul lângă drumu,
 N'are pace nici de cum,
 Căși trecu, ilu sburutăescu
 Și de crengi ilu sărăcescu.
 Dar voinicul inarmatu
 Și pe-uuu zmeu încălecatu
 Drăgălașu e și frumosu
 Ca luceafăru luminos.

In fine la pag. 79

Doamne-ajută! elu ȳiceă,
 Barda 'n mână apucă,
 Și 'n tatari se aruncă
 Ca unu vântu inviforatu
 Intr'unu lanu de grău uscatu!

Amu trece mult peste marginile unui ar-
 ticulu de revistă, când amu sta să relevămu
 toate frumusețele din colecțiunea D-lui Ale-
 csandri. Unu singuru punctu ne mai permitemu
 încă a semnală atențiunii limbiștilor noștri:
 cuvintele cele originale, in parte foarte plas-
 tice și pline de vioiciunea sensibilității, care ne
 surprindu mai pe fiecare pagină a acestor poesii
 populare. Ce importanță are originalitatea
 cuvintelor pentru poezie, amu arătatu mai pe
 largu in o cercetare anterioară asupra acestei
 materii; *) și aci voimū numai să citămū că-
 teva exemple din colecțiunea de față.

Inchină-voiu ulmilor
 Urieșii culmilor,
 Că sunt gata să-mi respundă
 Cu *freamătu* voiosu de fraude.
 (pag. 72).

Eu la umbră, la recoare
 Am *menire* 'nfloritoare.
 (pag. 31).

Vei găsi unu păltinelu
 Să *durezi* luntre din elu.
 (pag. 51).

Tu ai bani de *văturatu*
 (pag. 42).

Eră Manea celu spătosu
 Cu cojocu mare, *mișosu*.
 (pag. 73).

Unu bradu verde, *cătinatu*
 Pe biserică plecatu.
 (pag. 21).

Sora cea *meșină*
 (pag. 14).

Unicelul
 (pag. 18).

Vă ia unu câte unu
 Și din fugă vă cosesce
 Și vă taie chipu *snopesce*.
 (pag. 81).

*) Veți No. 1 și 2 al „Convorb. Liter.“

Eat'o ici, in briu la mine!
 Ea veți cât e de frumoasă,
 De subțire, de lucioasă,
 Ce glăsuțu zinghenitoru
 Scoate când o prime doru.
 (pag. 114).
 etc.

Terminându aceste puține observări asupra colecțiunii D-lui Alecsandri, nu avem decât a-i mulțămi D-sale și celor ce l-au ajutat in culegerea și publicarea poesiilor populare pentru opul cu care au inzestratu literatura noastră.

T. Maiorescu.

DIN CARPAȚI.

Fragmente *)

BAIA și SLATINA.

In depărtare de o oară de la Folticeni la poalele munților, se află Baia, odinioară numele unei cetăți, astăzi o mare moșie, proprietatea unui gentilomu Spaniolu care o dobândi prin căsătorie cu o Română. Baia se deosebesce prin pozițiunea sa pitorescă, prin

*) Cu mai mulți ani in urmă, am întreprinsu in societatea unui amicu, o primblare de câteva luni prin munții Moldovei, Bucovinei și Transilvaniei. In vreme ce amicul meu desemnă locurile cele mai frumoase, eu descrieam călătoria noastră. Descrierea ar fi prezentatu poate oareși-care interesu acelor care se ocupă cu moravurile poporului și care sunt amatori de frumuseța naturei, căci adesa siliți de a cantă unu adăpostu prin colibe, san de a dormi pe câmpu sub cerul instelatu, amu fostu într'unu necurmatu contactu cu oamenii din poporu, din gura cărora adunasem mai multe legende și cântece populare, pe care le reprodusesem credincios, in modul cum le culesesem. Aceasta descriere însă s'a perdutu din întâmplare. N'am mai pututu găsi dintr'însa decât aceste câteva pasagiuri care se ratăcise prin alte hărții. Dându-le aici publicității, sperazu că nu vor fi luate, decât pentru nisce fragmente precum sunt in adevăru.

I. N.

frumoasa aședare a proprietarului și prin trei ruine remase din timpurile Marelui Ștefan, care iubea a locui in acca cetate. Palatul proprietarului de și nu de o arhitectură imponentă, este mare și frumosu și aședatu in mijlocul unui parcu englizescu destul de intinsu. Prin elu curge o ramură a Moldovei care formează mai multe lacuri frumușele. O parte a grădinei e mai selbatică și primblătorul străbătându prin strimte și intunecoase alee se află, fără de veste, in mijlocul unor ruine. Aceste infătoșează toată mărimea trecutului: zidurile de peatră de o lungime de vr'o 15 picioare, înălțimea unor părți a zidurilor care se intrecu falnic cu înălțimea munților din apropiere, petrele cădute cu inscripțiunile lor, toate aceste insufă mirare și respectu. Pe cât se poate presu-pune după forma ruinelor, ele trebuie să fi fostu din vechi o biserică; inscripțiunile de pe petre sunt in limba slavonă și unu filologu vërsatu in acca limbă ar descoperi de sigur sciințe interesante asupra acestor locuri. In mijlocul ruinelor se află unu mormentu in care, după cât se lămuresce de pe inscripțiunea grecească, se odihnesce Cantacuzin, unu vechiu proprietaru a moșiei Baia. Acestu Cantacuzin, care trăia cu unu seculu in urmă, a fostu pe cât povestescu locuitorii din Baia, unu barbatu de unu caracteru straniu și selbaticu. Elu nu aveă palaturi in capitală, nici eră servitoru a tronului ca cei mai mulți boeri; elu află plăcere in singurătate și in vënatu. Pasiunea vënatului eră atât de mare in elu, încât se acufundă cu sute de săteni in adâncul munților, unde petrecea vë-nându pătrimi și jumătăți de anu. Când se coboreă in vale după aseminea vënaătoare, adu-

ceă cu elu mulțime de urși și de cerbi uciși cu a căror pei și coarne își ornă palatul. Când nu vênă, ăi plăceă a rătăci singuru prin păduri și se opreă cu deosebită mulțămire in ruinele din grădină care erau locul seu favoritu. Acestu pasionatu vênătoru atinse o in-naltă etate. La sfrșitul vieței răăipise o mare parte din avere; sătenii ce erau sub stăpă-nirea sa, uitându intrebuintărea plugului, erau prefăcuți in sumeți vênători, și moscenitorii lui Cantacuzin nu dobândirē prin testamentul seu, decăt unu mare numărū de pei de feare selbatice cu indatorirea de a-lu inmormēntă in mijlocul ruinelor atăt iubite de elu.

Celelalte doue ruine ce se află la Baia sunt mai bine conservate. Una din ele, o bise-rică părăsită, in care după superstițiunea să-tenilor locuescu spirite infernale, a remasu in-treagă afară de clopotniță. A doua, carăși o biserică, e conservată și mai bine, și a fostu prefăcută și inoită, așa incăt infătoșează unu aspectu ridiculu cu grandioasele sale ziduri pe care se razemă o clopotniță de lemnu. De-șanțatu contrastu intre energicul trecutu și neputinciosul presentu!

După visitarea acestor locuri ne intoarserēmu in Folticeni, cu intențiunea de a plecā a doua ăi la monăstirea Slatina și in munții Bucovinei; tărghul atinsese toată floarea sa; petrecerile deveneau din ăi in ăi mai numēroase și cetă-țeni din Folticeni deveniți acum amicii noștri, vocau să ne oprească încă cātva timpu pen-tru ca să luămu parte la baluri, adunări și preumblări ce erau să se facă in acele ăile. Noi ānsē nu ne induplecarēmu a ne oprī mai mult. Nu cercamu plăceri și jocuri; abie scăpați din inădușala orașclor, dorul nostru erā să gustāmu simplicitatea și frumuseța naturei!

A doua ăi când se revărsă de ăioă, ple-carēmu la monastirea Slatina, ce se află cale de trei oare de la Folticeni. Drumul e ne-umblatu și selbaticu. Trăsura e silită să treacă de multe ori prin apa Moldovei care curge limpede și curată. In acele momente imi veni in minte o poesie adresată cātără riul Moldova de unu amicu alu meu, poesie insuflată de o frumoasă simțire :

LA RIUL MOLDOVA. *)

Cine-ar ăice vędēndu apa-ți limpede, curată, lină,
Mai albastră decăt cerul, tresărindu pe bolovani,
Cine-ar ăice că julesce, cine-ar ăice că suspină
Ca o vęduvă sdrobotită de durere și de ani?

Ah! tu plāngi, tu plāngi, Moldova timpul celu de bărbăție
Când Românul plinu de sānge și de lupte obositu
Aruncă spada pe țermuri dup' o ăi de bătălie
Și spală fața și pērul in valul teu strălucitu,

Și când nobila Română nebuunică și vie
Își făcea din unda-ți pură o cămeșă azurie
Să-și ascundă sēnul fragedu, albu, rotundu ca unu paharu

Dar acum cine plutesce pe-a ta dulce legănare
Cine bē și cine soarbe delicioasa ta recoare
Jidauca nerușinată și jidovul murdaru.

Pe la optu oare de dimineață ajunserēmu la Slatina. Această monastire se află nemi-jlocit la picioarele Carpaților intr'o āngustă și adāncă vălișoară, prin care curge unu micu părău numitu earăși Slatina. Treideci de călugări locuescu in ea; cu toții sunt bētrāni și mulți din ei infirmi. Spiritul timpului și legile nu mai favorescu recrutarea de călugări ca odinioară. De aceea unul după altul din acești oameni se voru trece fără a găsi inlo-cuitori și peste cātva timpu acestu cuviosu locașu va remānē pustiiu. Unu omu sociabilu se simte cuprinsu de o groază involuntară in lăuntru acelu locașu. Ziduri inalte și munți mai inalți oprescu comerciul cu restul ome-niniei. Monachii supuși intre ei la cea mai ti-

*) Din poesiile D-lui N. Neculeanu.

ranică ierarhie sunt condamnați la neconținute închinări și zi și noapte, la lipsele tuturor îndămănrilor și plăcerilor vieții și la unu postu necurmatu. Viața lor e aceeași în toate zilele. Monachii nu asceaptă și nu dorescu nici o schimbare în uniformitatea tristă a traiului lor. Aceea ce au făcutu astăzi, au s'o facă și mâne și așa necurmat, fără variațiune, pân' la moarte. Din toate monastirile noastre, Slatina singură a păstratu cu sfințenie acestu regimu crudu de postu și privațiune. Visitatorul acestui locașu se simte cuprinsu de tristeță la asemenea aberațiuni a minții omenesci, dar totodată nu se poate apăra de unu profundu simțimentu de respectu față cu așa credință, cu așa umilință și cu atâta abnegațiune de sine.

Monăstirea Slatina fu zidită în sec. XVI de domnul Alecsandru Lăpușneanu în timpul domniei sale a doua. Legenda care s'a păstratu în gura poporului despre întemeierea monastirii este următoarea: Într'o noapte întunecoasă, toți acei ce locueau în vecinătatea vălii unde astăzi e află monăstirea, fură deceptați din somnu printr'o melodioasă cântare ce se aușia din pădure. Cântarea eră așa de dulce, așa de armonioasă, încât nu putea rămâne indoială, că ea nu eră produsă de unu glasu omnescu. Unii din locuitori se luară după acelu glasu și cufundându-se adânc în pădure, vedură de odată înaintea ochilor o flamă supranaturală ce respândeă de pe unu arbore o cerească lumină împrejurul ei.

Înțelegându atunci că cântarea ce aușise eră glasul nuii ângeru și ca flama eră rața dimprejurul capului seu, îi cădură în genunchi și mulțămire lui Dumnezeu de această minune. A doua noapte glasul se aușia și flama lucea

din nou; toți oamini cuvioși se apropiere și se închinare. Aparițiunile ceresci prelungindu-se, se făcū mare vuetu în țară despre această îndurătoare minune și sgomotul pătrunse până la urechile Domnului. Alecsandru se arată ântei rece și luă în risu pe toți cei care credeau în adevărul acelor vuetu; mai pe urmă ânsă, când vuetele devenire atât de puternice încât se organisau peregrinagiuri spre pădurea încântată, Alecsandru fū induplecatu să se ducă în persoană pentru a se incredința de adevărul acelei minuni. Nici odată lumina nu fusese mai strălucitoare și cântarea mai sublimă decât în noaptea în care domnul se află față. Se spune că în momentele în care Lăpușneanu vedū cu ochii sei această minune, elu ar fi căđutu în genunchi cu fața la pământu, muncitu de cumplite muștrări de cugetu și ar fi rugatu pe Dumnezeu să-i erte toate nelegiuirile și uciderile cu care nenorocise țara. Sculându-se, elu jură în ființa tuturor celor adunați că va zidi o monăstire pe locul unde se aratase cercasca visiune. Abie pronunțase jurământul, lumina și cântecul dispărură pentru a nu se mai arată nici odată. Credinciosu jurământului seu, Alecsandru puse de a doua zi să se înceapă zidirea și în curându se vedū înălțându-se în mijlocul codrului o măreață monăstire care după părău primi numele Slatina.

Doze tablouri reprezentându pe Alecsandru Lăpușneanu se găsescu în Monastirea Slatina. Unul, care pare a fi posterioru seculului XVI și se află în locuința starițului, înfășoșază pe Lăpușneanu în tot ornatul domnescu, precum ilu descrie autorul care a scrisu istoria sa, în momentul când veni domnul la Mitropolie ca să se impace cu boerii. Fisionomia lui

Lăpușneanu e regulată și impodobită cu plete negre care se coboră pe umeri largi și bine-făcute. Privindu frumoașa sa față care pare a exprime atâta blândea, cine ar crede că Lăpușneanu a fost un tiran atât de crud și de despotic a căruia domnie a lasat „o pată de sânge în istoria Moldaviei”? Alu alu doilea se află în însuși biserică pe perețele asupra ușii intrării. Acolo Lăpușneanu stă în picioare ținându cu mâna dreaptă pe Doamna Rucsanda care earăși ține pe fiul lor Bogdan de care se țin în rânduri mai multe rude a Domnului de ambele sexuri, ear pe mâna stângă ține monastirea Slatina pe care o binecuvăntează Isus Christos ședându pe globul pământului. Astă originală idee și modul în care a fost zugrăvite figurele, fără proporțiune, simetrie, perspectivă și cunoștință de color, amintesc tablourile egiptiene atât de mult studiate de învățați. Toți pereții sunt împodobiți cu frescuri care reprezintă pe Christos, pe Sfinți, scene din istoria sântă etc. Pe fiecare frescă stă explicată în limba română ce înfășoșează. Aceste icoane, împreună cu tabloul de pe ușă sunt toate din timpurile zidirii monastirii și s'au conservat foarte bine. Monumentul celui mai însemnat din biserică e ănsă mormântul lui Lăpușneanu care se află într'unu unghi adăncit. Deasupra mormântului se află ăncă icoana Maicii Domnului și a lui Christos amândouă de lemn, așezate acolo îndată după înmormântarea lui Alecsandru. Cadavrul Doamnei Rucsande a fost împreunat cu oasele soțului ei. Peatra ce acoperă mormântul e înzestrată cu multe inscripții care ănsă sunt toate în limba slavonă. Mitropolitul Moldaviei și Sucevei Veniamin aveă mare preferință pentru Monastirea Slatina. Aceasta

eră locul seu favorit, și în elu petreceă cu mulțămire zilele în care se află departe de Iași. Prin voința sa de pe urmă, ordonându a fi înmormântat la monastirea Slatina, rămășițele sale fură coborite în mormântul lui Lăpușneanu și așa se află amestecate în aceeași urnă cenușa despotului celui mai crud, doamnei celei mai blănde, și arhierului celui mai cuvios!

Arborele de pe care, după legendă, se auzise glasul celui ceresc a fost cuprins în zidul monastirii și printr'o bortă lasată sau făcută în urmă în zid, se puteă rupe o bucată din acelu arbore, devenit în curându putregaiu. Credincioșii ce vizitau monastirea, nu lipseau nici o dată a viri mâna prin bortă și a rupe o bucățică de lemn sântu, ca aceasta să le servească de talismanu mântuitoru în nenorocirile și ispitele vieții. Atât de multe bucăți au fost rupte din sântul putregaiu, încât astăzi credinciosul se încercă în zadar de a atinge cu mâna rămășița arborei și trebuie să întrebunțeze cărlige lungi pentru a-și îndeplini voința. — Monastirea Slatina a suferit ca multe altele în timpul revoluțiunii grecesi. Toate casele de prinprejurul bisericei fură arse de Turci, biserică scăpă singură din mâna păgănilor care au respectat sântul locașu. Lupta de la Slatina la 1821 între Turci și voluntari și arderea unei părți a monastirii a fost descrisă de Beldiman, poetu român din începutul secolului nostru, în poemul seu intitulat „*Jalnica tragodie a Moldaviei.*”*)

MUNȚII BUCOVINEI.

Trecându frontiera, am vizitat mai ăntei

*) Veđi Rom. Literar. din 30 Ian. 1855, No. 5.

Suceava, odinioară orașu însemnatu și capitala Moldovei, astăzi în cea mai deplină decadență. Suceava se deosebește astăzi numai prin ruinele cetății din marginea orașului și prin biserica St. Ioan. În această biserică se află într'unu săcriu bogatu moașcele Șântului Ioan de la Suceava. Pe capul cadavrului este aședată o mitră episcopală, împodobită cu multe petre prețioase. Această mitră precum și alte obiecte de preț sunt dănuite de către Mitropolia Moldaviei și Sucevei. Ruinele cetății sunt în adevăru mărețe: unu șanțu gigantic ce se poate încă bine recunoaște le încunjură. Apoi se vedu pe ici pe cole rămășițele unor ziduri urieșe, pe urmă unu altu șanțu mai micu care încunjură imediat zidurile interioare ale cetății.

Mai multe oare am rătăcitu prin aceste ruine, îndreptându gândurile noastre spre timpul trecut. De câte ori oștiri străine se voru fi opritu înaintea acestor ziduri și de câte ori trupe române, eșindu cu furic din cetate sub comanda unui bravu generalu, voru fi alungatu din țara lor pe străinii care cutezau a o calcă! Astăzi auctoritatea municipală a Sucevei pune să care petrele ruinelor și să paveze cu ele stradele orașului! Românii din Bucovina, marturi la acestu sacrilegiu ce se comite asupra gloriosului lor trecut, sunt siliți a tăce, căci suspecti în fața guvernului străinu ce-i apasă, îi trebuie să înădușe precum durerea lor, așa și aspirațiunile spre unu viitoru mai bunu.—

Nimica nu e mai frumosu și mai pitorescu decât șoseaoa, care pornindu de la frontiera Cornu Luncei, merge pe malurile Moldovei, întâi pe la poalele munților, până la orașul Gura Homorei, apoi prin mijlocul lor, per-

curgându Bucovina de la Estu la Vestu până ce se perde în Carpații Transilvaniei. Șoseaoa de la Gura Homorei în sus este unu capu d'operă: mergendu pe valea Moldovei, care curge cu unu caracteru impetuosu și selbaticu, ea este silită să-și facă drumu prin munții cei mai groși și să treacă până la Câmpul Lungu de multe ori Moldova încoace și încolo. Călătorul nu se poate sătura privindu munții între care se află. Varietatea stâncelor ce schimbă de formă în fiecare minutu, Moldova care se grăbesce cu violință și vuetu a intră în adevărata sa patrie în România liberă, vălișoarele ce se ivescu și redisparu cu iuțală, orașelele frumoase, toate aceste împreună cu unu aeru subțire și curatu, încântă simțurile și înalță cugetul. Orașul Vama cu Stilpul lui Vodă are una din pozițiunile cele mai încântătoare. Aședată într'o verde și adâncită vălișoară, Moldova și multe alte izvoare ce se aruncă în ea, o recorescu și munții o umbrescu din toate părțile. Îndărătul acestor munți, ce încunjură Vama nemijlocit, se ridică alții de o coloare mai deschisă, în dosul acestora iar alții, și așa mai multe rânduri până ce cei de pe urmă se amestecă cu firmamentul.

Stilpul lui Vodă este o columnă patrată de piatră, cu virful ascuțitu. Ea este tăcată dintr'o singură bucată și samănă în forma sa cu obeliscurile egiptiene. De la virfu până la temelie, columna e plină de înscripțiuni, a cărora înțel. u numai unu expertu ar pute pētrunde. După aparința sa, trebuie să fie o piatră comemorativă unei fapte de bravură. Fiindcă columna e aședată în mijlocul unui câmpu liberu, unu Român „Ioan Moldova-nul“ a încunjurat'o nu de mult cu unu zidu

pentru ca să nu fie espusă la o grabnică destrucțiune. Pe zidul de piatră se cetesce inscripțiunea: „Acestu zidu a fostu făcutu de Ioan Moldovanul in anul 1852.“

Unu aspectu nu mai puțin frumosu decât alu Vamei, infătoșază și orașelele Cărlî-Baba, Pojorita și Prisaca. Oprindu-ne peste totu locul, am fostu siliți să mănemu la orașul Câmpul-Lungu, unul din cele mai mari din acea parte a Bucovinei. A doua și timpul deveni furtunosu și munții luase unu aspectu de tot selbaticu. Tunetul bubue nemijlocit asupra crescutului, nouii se ridică de la rădăcina munților și sboară incet și măsurat spre ascuțitele culmi. Culmele se uită ăntăi cu disprețu la aburii ce se înalță cu îndrăzneală spre ei, până ce disparu inveluiți de nori. Ear norii ridicându-se și mai sus, părăsescu munții care păstrează o recoroasă și veselitoare umezeală.

Munții Bucovinei sunt partea cea mai avută a Carpaților Români. Ei cuprindu in sênul lor toate metalele in mari cantități și acestea esploatate prin minc, aducu împărăției austriace unu insemnatu venitu. La Cărlî-Baba se scoate aur și argintu, la Pajorita aramă, din simburele munților. Mincle cele mai insemnate sunt ănsă cele de la Prisaca și de la Iacobeni unde se esploatează nemăsurate cantități de feru. De când s'a aședatu in Prisaca o colonie de nemți, numele acesta a fostu schimbatu in *Eisenau* și pare tot așa de curios de a găsi in mijlocul unei țeri și a unui poporu esclisiv romănu o denumire de orașu nemțescu, precum ar părè deșanțatu de a află in munți din Germania orașe numite Câmpul-Lungu sau Prisaca. Asemine colonisări și prefaceri cereă ănsă siste-

mul de desnaționalizare, prin care își mănțină Austria atăta timpu intr'unu modu artificialu, prestigiul seu politicu.

La Iacobeni, călătorul părăsesce valea Moldovei și intrându in valea Bistriței aleargă imprenă cu aceasta la Dorna-Vatra, orașelu cunoscutu prin apele sale mincrale. Aceste băi sunt frecventate de locuitorii din Bucovina și din Moldova. Orașul e aședatu pe malurile Dornei, fluviu care la capétul tăr-gului se varsă in Bistrița. Dorna-Vatra posede trei biserice, una mică catolică, și doue mai insemnate ortodocse. Aceste din urmă sunt zidite și întreținute de Români Dorneni oameni pioși și activi. Posițiunea Dornei e mult inferioară in frumuseță celelaltor orașe din munții Bucovinei. Dealurile ce incunjură orașul sunt goale și triste, valea Dornei e largă și infătoșează puțină variațiune, pe de altă parte băile sunt rău căutate și scăldătorul nu află îndămănrile trebuincioase. Societatea in stagiunea băilor se compune de Poloni, Germani și Români parte veniți din Moldova, parte din Bucovina. Esclusivitatea predomiindu mai mult sau mai puțin in aceste naționalități, mișcare mai nu se vede. In Dorna nu se facu preumblări și petreceri comune, care dau altor băi atăta viață. In zadar se încearcă o mică trupă de lăutari Țigano-Ungureni să inveselească societatea Dornei, viața remăne tristă și uniformă.

După unu sejurnu de patru sau cinci zile in Dorna, ne hotărîremu a ne coborî pe Bistrița in munții Moldovei. Suindu-ne pe plute și depărtându-ne de Carpații Bucovinei, ne despărțîremu cu durere de aceste frumoase locuri. Ori-ce Romănu călătoru in Bucovina trebuie să se simtă cu-

prinsu de aceleași simțiri. Preumblându-se in acei munți incântători, in mijlocul acelor verși Români, călătorul ar uita că această parte e supusă unei dominațiuni străine, dacă pajora nemțească infiptă in toate părțile nu l'ar face să-și aducă aminte de nedreapta desmembrare a Moldaviei. Elu își oglindesce atunci in gândire modul nedreptu in care răpirea fù aședată și implinită de doue puteri despotice, fără a considera sănțenia tractatelor și dreptul popoarelor. Elu se simte pētrunsu de speranța că mai curēndu sau mai târșiu, România va redobândi locurile ce-i au fostu răpitate și indreaptă ca mulțămire memoria sa spre Grig. Ghica domnul Moldaviei, care prin cutezătorul seu protestu și patriotica sa moarte a incrisu numele seu cu litere de auru in paginele istoriei.

.....
Frați din mândra Bucovină
Ce păcatu, ce neagră vină
Astăzi respălăți,

Videți pajora nemțească
Cum vra să ve nimicească
Vail și voi dormiți,

Ați uitatu c'odinioară
Intriu voastră mândra țară
Stefan strălucă,

Celu viteazu a cărui nume
L'a purtatu pr' întreaga lume
Mândra spada sa?

Din aramă faceți zale
Și din feru viteze pale
Glonte din argintu

Ș'aruncându-vē la vale
Spulberați pe-a voastră cale
Dușmanii fugindu

Și cu glorioasă frunte
Vē urcați atunci pe munte
Bravilor eroi,

Ș'inălțându a voastră pală
Strigați lumii plini de fală,
„Liberi suntemu noi!”

(Va urmă).

Iacob Negruzzi.

POESII.

LA UNU LUCEAFĒRU.

Când tu pe ceruri strălucesci falnic,
Frumosu luceafēru dumneșcescu,
Ș'a ta lumină se varsă tainic
Peste totu globul celu pământescu,

Spune-mi atunce ce veți tu oare,
Când intorci fața spre resăritu,
Unde cu sgomotu aruncă'n mare
Undele sale unu riu vestitu?

Nu veți acolo unu bătrānu munte,
Cu mii de coame in jurul seu,
Ce'n sus spre nouri nalț'a sa frunte,
Parcă-ți rivnesce scaunul teu?

Ș'apoi la poale-i cum se intinde
Unu pământu măndru și roditoru,
Ce ca și raiul, in sēnu cuprinde
Totu ce-i poeticu și'ncântătoru?

Nu veți acele limpeți părae,
Prin văi mănoase cum șerpuescu,
Și cât de gingaș fața-ți balae
In a lor unde și-o oglindescu?

Nu veți pe câmpuri cum se resfață
A lunei rașe rișēdu voios,
Și cum păstorul stāndu pe verdeață
Iubitei sale cāntă duios?

Nu veți prin umbre, a nopții haine
Cum inainte se intālneșcu

Părechi iubite, ce'n blânde taine
De-a lor amoruri dulce șoptescu?

Frumosu luceafăru, in acea parte
Este iubita patria mea,
De-a cărei brațe ađi sunt departe,
Și numai gându-mi sboară la ea.

Te opresce-o clipă și tu din cale,
Și cată'n lune, vei mai vedea
Cu luminoase rađele tale
Țară frumoasă ca țara mea?

1864.

* * *

Celu ce se nasce fără vedere,
Nu poate spune că-i soare'n ceru,
Că noaptea-i lună spre mângăere,
Stele ce'n unde s'arātu și peru.

Dar cine oare poate să spună
Dorul acelu ce a văđutu,
Đile cu soare și nopți cu lună,
Și deodată toate-a perdutu?

1864. S. G. Vărgolici.

VRĂJITUL.

— Văjitoare, văjitoare,
Dă-mi sfaturi indreptătoare!
Tu cunosci răul, ce vine,
Tu scii astăđi, ce-a fi măne.

— Flori roșii să nu săruți
La stele să nu te uiți!
Flori roșii de-i sărută
La stele de te-i uită:
Pace-i de viața ta!

Sfatul bunu n'am ascultatu
Trandafiru am sărutatu,
Doue stele-am desmerdatu,
Și m'a prinsu o boală grea . . .
Pace-i de viața mea!

Moise Popiliu.

V I A Ț A.

Simțimu timpul cum se scurge
Cum torentu-i pe pământu
Totu restoarnă și distruge.
Timpul curge,
Viața fuge,
Și cu-această suspinare
Ne tărăsce la mormentu:
O! Nimicu cătu ești de mare!
B. C.

NOTIȚE LITERARE.

Jurnalul pentru toți. Cu incepere de la 1 Ianuarie an. cur. apare in Iași unu jurnalul intitulatu: *Jurnalul pentru toți*, sub redacțiunea D-lui Em. Arghiropol. Acestu jurnalul care este ilustratu și are formatul foaiei franceze „le journal pour tous“ ese de doue ori pe lună și are de scopu, după cum se spune intr'unu articol adresatu „cătră lectori“ care cuprinde oareși cum profesiunea de credință a jurnalului, *desvoltarea literaturii naționale*. Nr. 1 a jurnalului conține mai ăntei o parte a unei nuvele originale de D. Em. Arghiropol intitulatu: „Condemnata“. Aseptămu sfârșitul pentru a ne putē pronunță asupra acestei producțiuni, de și păn acum putemu đice că nu ne-a insuflatu unu mare interesu. Totu se intoarce in jurul unei sume de câteva sute de ruble; ear asemine chestiunii materiale nu au pututu nici odată să producă interesu lectorului, căci o producere literară are tocmai de scopu de a-i distrage ideile de la interesele materiale de toate đilele ce-lu incunjură in viața practică. Autorul mai are ăncă defectul de a se perde in descrieri de detaluri obositoare pentru cetitori. In acelașu număr găsimu in locul alu doilea o nuvelă tradusă tot de D. Em. Arghiropol cu titlul „Tăcere in viață și iertare in oara morții“. Aceasta nuvelă ne pare estrasă din o bibliotecă catolică, căci este scrisă cu scopu de a respândi idei religioase in sensul catolicismului, prin urmare fără interesu pentru noi. Unu articolul intitulatu „Studiuri asupra drepțului“ o traducere din repetițiunile scrise asupra Codicelui Napoleon a lui F. Mourlon, poate fi utilu

pentru studenții de drept, nu are ănsă nici de cum locul seu într'unu *Jurnalul pentru toți*: Publicul mare nu este specialistu. La urmă sub rubrica „Varietăți” găsimu unu articol „Apropo de primăvară” a cărui cetire nu ar fi fără interesu dacă ar fi fostu inseratu în adevăru „à propos de primăvară” și nu la 1 Ianuarie și dacă traducerea ar fi făcută mai cu îngrijire; o poezie de D. Iancu Holbanu „O sară la Slănicu” (O!); câteva rânduri adresate lectorilor care cuprindu scopul și obiectul publicațiunii și o narațiune comică „Hotărîrea unui primaru”. La sfârșitu sunt câte-va anunțuri. Cele trei ilustrațiuni sunt: pe pagina ăntăia chipul unei femei, pe altă pagină o scenă de familie și pe pagina din urmă portretul redactorului (?). — Amu fi doritu ca redacțiunea să aibă mai mare îngrijire în articulele traduse, limba să fie mai curată, mai gramaticală și mai lipsită de expresiuni străine și ca ortografia adoptată să fie mai sistematică și mai consequentă. S'a trecut timpul în care această chestiune eră privită ca o chestiune secundară și fără interesu și unde fie-

care scrie după fantăzia sa. Tocmai într'o publicațiune ce e are de scopu *desvoltarea literaturii* punctul ortograficu n'ar trebui niciodată lasatu în neingrijire.

În sumă începutul arată puteri slabe dar cea mai mare bunăvoință, de care tot de-a-una trebuie ținutu samă.

Ut desint vires, tamen est laudandu voluntas.

Red.

CORESPONDENȚĂ.

D-lui C. D. în Viena. Sunt foarte măgulitu de amabilitatea D-voastre și vă rogu se primiți mulțămirile mele cele mai sincere.

D-lui președinte alu Societății Române de Lectură din Lugoșu. Amu fostu foarte onoratu prin adresa onor. Societăți ce reprezentați.

Red.

ANUNCIURI.

Cu începerea de la 15 Februaru 1868, se află de vëndare la Tipografia Societății Junimea toate numerele „Convorbirilor Literare” pe anul I (1 Martie 1867—1 Martie 1868) broșate într'unu volumu.

Prețul 1 galbenu.

La 15 Februarie a. cur. se sfârșește anul ăntăiu alu „Convorbirilor Literare.” Acei domni abonați care nu voescu să sufere o întrerupțiune în primirea foiei, sunt rugați să înoască abonamentul înaintea acestui termenu.